

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Utskottet för utrikesfrågor

PRELIMINÄR VERSION
2007/2000(INI)

22.5.2007

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om Mot en gemensam europeisk utrikespolitik för energi
(2007/2000(INI))

Utskottet för utrikesfrågor

Föredragande: Jacek Saryusz-Wolski

Rådgivande utskotts föredragande (*):
Lena Ek, utskottet för industrifrågor, forskning och energi

(*) Förstärkt samarbete mellan utskott – artikel 47 i arbetsordningen

PR_INI

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om Mot en gemensam europeisk utrikespolitik för energi (2007/2000(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens grönbok ”En europeisk strategi för en hållbar, konkurrenskraftig och trygg energiförsörjning” (KOM(2006)0105),
- med beaktande av det gemensamma dokumentet från kommissionen och rådets höge representant om energipolitikens externa aspekter, som lades fram vid Europeiska rådet den 15–16 juni 2006,
- med beaktande av sin resolution av den 18 maj 2006 om förslaget till rådets beslut om Europeiska gemenskapens ingående av fördraget om en energigemenskap¹,
- med beaktande av sin resolution av den 23 mars 2006 om tryggad energiförsörjning i Europeiska unionen²,
- med beaktande av sin resolution av den 1 juni 2006 om effektivare energiutnyttjande eller hur man kan göra mer med mindre – grönbok³,
- med beaktande av sin resolution av den 14 december 2006 om en europeisk strategi för en hållbar, konkurrenskraftig och trygg energiförsörjning – Grönbok⁴,
- med beaktande av slutsatserna från Europeiska rådet den 23-24 mars 2006 om Europeiska rådets stöd för grönboken om en energipolitik för Europa och den 15-16 juni 2006 om det gemensamma dokumentet från kommissionen och den höge representanten om energiförsörjningens externa aspekter,
- med beaktande av fördraget om upprättande av en konstitution för Europa enligt vilket energiområdet är ett område där befogenheterna delas med medlemsstaterna,
- med beaktande av meddelandet från kommissionen till Europeiska rådet och Europaparlamentet ”En energipolitik för Europa”, (KOM(2007)0001),
- med beaktande av meddelandet från kommissionen till rådet och Europaparlamentet ”Svartahavssynergien – ett nytt regionalt samarbetsinitiativ” (KOM(2007)0160),
- med beaktande av slutsatserna från Europeiska rådet den 8–9 mars 2007 och Europeiska rådets handlingsplan (2007–2009) för en energipolitik för Europa (EPE),
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,

¹ EUT C 297 E, 7.12.2006, s. 340.

² EUT C 292 E, 1.12.2006, s. 112.

³ EUT C 298 E, 8.12.2006.

⁴ Antagna texter, P6_TA(2006)0603.

- med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor och yttrandena från utskottet för industrifrågor, forskning och energi, utskottet för utveckling, utskottet för internationell handel och utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet (A6-.../2007), och av följande skäl:
- A. En trygg energiförsörjning bör anses som en grundläggande beståndsdel av Europeiska unionens övergripande säkerhet samt ett grundläggande element när det gäller att åstadkomma ekonomisk och social utveckling i Europa.
 - B. Till följd av att energiförsörjningen för tillfället och i tilltagande grad är beroende av till stor del instabila och odemokratiska länder, har insatserna för att säkra en trygg energiförsörjning uteslutande på nationell nivå visat sig vara otillräckliga och de garanterar inte alla EU-medlemsstaters långsiktiga intressen.
 - C. En trygg energiförsörjning kan inte garanteras endast med hjälp av marknadskrafterna, eftersom vissa av världens största energibolag är statsägda monopol som fungerar som instrument för utrikes- och handelspolitiken och som inte verkar i enlighet med rättvisa och öppna marknadsregler.
 - D. Energifrågan har använts som ett verktyg för att utöva politisk påtryckning på transit- och mottagarländer.
 - E. Gassektorn är för tillfället mest sårbar för externa hot.
 - F. En gemensam europeisk utrikespolitik för energi, som bygger på solidaritet och diversifiering, skulle skapa synergieffekter och garantera en trygg energiförsörjning i EU samt öka EU:s styrka och trovärdighet som en global aktör.
 - G. Ett nära samarbete inom området för energiförsörjning utgör en av de mest effektiva och outhärliga förtroendebyggande åtgärderna i förbindelserna mellan EU och dess grannländer.
1. Europaparlamentet begär att det utvecklas en gemensam europeisk utrikespolitik för energi som skulle garantera en trygg energiförsörjning för hela EU och således ge ett påtagligt mervärde åt insatserna på nationell nivå.
 2. Europaparlamentet betonar att medan medlemsstaterna bör bibehålla sin suveräna rätt att göra strategiska val när det gäller olika energikällor, utnyttja sina energiresurser och besluta om försörjningsstrukturerna, så finns det ett behov av att utarbeta konkreta bestämmelser, som bör införlivas i fördragen, vilka leder till att det skapas en gemensam europeisk utrikespolitik för energi som omfattar försörjningstrygghet, transitering och investeringar.
 3. Europaparlamentet stöder ett stegvist tillvägagångssätt när det gäller att komma fram till en gemensam europeisk utrikespolitik för energi.
 4. Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att före utgången av 2007 utarbeta en precis färdplan som leder fram till att en sådan politik skapas, med angivelse av

kortsiktiga, medellångsiktiga och långsiktiga målsättningar, mål och åtgärder, med en specifik tidsram för genomförandet.

5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram en årlig framstegsrapport om genomförandet av ovannämnda målsättningar, i syfte att möjliggöra Europaparlamentets nära deltagande i övervakningen av den gemensamma europeiska utrikespolitiken för energi.
6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utarbeta årliga rapporter om efterlevnaden av reglerna för den inre marknaden inom energisektorn, särskilt när det gäller öppenhet och förenlighet med EU:s konkurrenslagstiftning, avseende företag i tredjeländer, särskilt de största leverantörerna och alla deras dotterbolag.
7. Europaparlamentet begär att det utan dröjsmål utses en särskild representant för energifrågor, som arbetar under ledning av den höge representanten för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) och som skulle samordna den gemensamma europeiska utrikespolitiken för energi.
8. Europaparlamentet är övertygat om att energistadgefördraget (ECT) bör utgöra hörnstenen för den gemensamma europeiska utrikespolitiken för energifrågor eftersom detta fördrag är det internationella samfundets viktigaste instrument för främjande av samarbete inom energisektorn och skapar en grund för rättvis och skälig behandling, garanterar säkerhet för investeringar och garanterar en rätt till ersättning i händelse av expropriation och/eller nationalisering. Parlamentet uppmanar kommissionen och rådet att med eftertryck kräva att ECT, inbegripet protokollet om transitering, tillämpas av dess största partner på energiområdet.

Underliggande principer och rekommendationer för åtgärder inom en gemensam europeisk utrikespolitik för energi

A. Diversifiering

9. Europaparlamentet anser, med tanke på EU:s ökande beroende av ett begränsat antal energikällor, leverantörer och transportrutter, att det är nödvändigt att stödja prioriterade initiativ som syftar till diversifiering av energikällor.
10. Europaparlamentet stöder prioriteringen av samtliga diversifieringsprojekt som genomförs i dess grannskap – särskilt de projekt som syftar till att skapa nya transportkorridorer vilka leder till diversifiering av både leverantörer och rutter, såsom korridoren Centralasien – södra Kaukasus – Europa – särskilt byggandet av Nabuccoledningen och förverkligandet av Odessa-Gdansk-projektet som högprioriterade projekt av europeiskt intresse.
11. Europaparlamentet konstaterar att man bör gå vidare från förklaringar och inleda anbudsförfaranden för konkreta prioriterade projekt, och begär att den särskilde representanten för energifrågor också bör ansvara för samordningen av åtagandet för att utveckla extern energiinfrastruktur (Nabucco- och Odessa-Gdansk-projekten).
12. Europaparlamentet anser att förverkligandet av energidiversifieringsprojekten bör vara en av de prioriterade frågorna i den förstärkta europeiska grannskapspolitiken, och efterlyser

ökat stöd till förbättringen av investeringsklimatet och lagstiftningsramen, på grundval av energistadgefördragets principer, inom energisektorerna i producentländerna och transitländerna.

13. Europaparlamentet uppmanar till ett erkännande av att olika medlemsstater befinner sig i olika situationer när det gäller kombinationen av energikällor, beroendet av import och infrastrukturen, och stöder alla ansträngningar som syftar till att undanröja medlemsstaternas befintliga beroende av antingen dominanta leverantörer eller begränsningar i infrastruktur.
14. Europaparlamentet stöder alla ansträngningar som syftar till att skapa nya finansieringskällor för alla ovannämnda företag, inbegripet särskilda lån från Europeiska investeringsbanken (EIB), samt öronmärkning av särskilda budgetposter i EU:s budget för detta specifika ändamål, förutsatt att de inte undergräver säkerheten i någon medlemsstat.
15. Europaparlamentet efterlyser bättre samarbete med EIB och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD), i syfte att utnyttja finansiella instrument för att stödja prioriterade projekt.

B. Enighet när det gäller att försvara EU:s intressen

16. Europaparlamentet anser det vara nödvändigt att rådet utvecklar en långsiktig strategi och ram för att skapa en gemensam utrikespolitik för energi, i syfte att anta en kraftigare ståndpunkt i dialogen med de största leverantörländerna och öka förmågan att tala med en röst.
17. På kort sikt uppmanas medlemsstaterna att hålla varandra och kommissionen informerade om strategiska beslut innan de ingår eventuella bilaterala avtal med tredjeländer om energiprojekt, vilka skulle kunna påverka andra medlemsstaters och hela EU:s intressen.
18. På medellång sikt efterlyses institutionell behörighet för kommissionen att förhandla om EU:s ramavtal med tredjeländer avseende energiförsörjning.

C. Solidaritet i krissituationer

19. Med tanke på att solidaritet och en trygg energiförsörjning är nödvändiga för den inre marknadens goda funktion, inbegripet lika tillgång till energi för alla ekonomiska operatörer, uppmanas rådet och medlemsstaterna att skapa en solidaritetsmekanism, som bör införlivas i fördragen, och som skulle göra det möjligt för EU att handla effektivt, snabbt och enhetligt i krissituationer förorsakade av antingen försörjningsavbrott, skador på viktig infrastruktur eller andra händelser.
20. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att stödja införandet av den så kallade klausulen om trygg energiförsörjning i handels-, associerings- och partnerskaps- och samarbetsavtal med producent- och transitländer, i vilken det skulle fastställas en uppförandekod och uttryckligen anges vilka åtgärder som skall vidtas i händelse av att en av parterna avbryter försörjningen.

21. Europaparlamentet föreslår att det skapas en effektiv mekanism med vars hjälp man kan reagera i händelse av försörjningsavbrott och som omfattar åtgärder för effektiv användning av varningssystem och uppbyggnad av infrastruktur för hantering av energikriser, särskilt när det gäller gas, vilken skulle kunna användas för att bistå medlemsstater i nöd.

D. Förstärkt samarbete med stora producent-, transit- och konsumentländer

22. Europaparlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att aktivt engagera sig i en nära dialog med alla stora producent-, transit- och konsumentländer.
23. Europaparlamentet stöder alla åtgärder som syftar till att främja öppenhet och förbättrat styre inom energisektorn genom energipartnerskap med tredjeländer, i syfte att skapa ömsesidigt förmånliga, öppna, transparenta, icke-diskriminerande och stabila rättsliga förhållanden för energiinvesteringar och handel, vilka bör bygga på principen om ömsesidighet.
24. Europaparlamentet betonar behovet av att ingå forsknings- och utvecklingspartnerskap med stora konsumentländer utanför EU, i syfte att tackla den utmaning som den globala uppvärmningen innebär och utveckla alternativa och förnybara energikällor.
25. Europaparlamentet understryker särskilt hur viktigt det är att intensifiera dialogen med Förenta staterna. Parlamentet uppmanar gemenskapens institutioner att sträva efter att inrätta ett partnerskap för trygg energiförsörjning med Förenta staterna.
26. Europaparlamentet stöder kommissionens initiativ för att utveckla en närmare dialog om energifrågor med länderna i södra Kaukasus samt den kaspiska och den centralasiatiska regionen. Parlamentet välkomnar EU:s initiativ till att tillämpa ett tillvägagångssätt baserat på kritisk och konstruktiv dialog gentemot länderna i regionen, vilket balanserar EU:s intresse av att diversifiera sin olje- och gasförsörjning och målet att uppnå politisk reform i dessa länder.
27. Europaparlamentet begär att befintliga mekanismer utvecklas och att nya mekanismer skapas, inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken, i syfte att åstadkomma ett djupare samarbete med transitländerna – Ukraina, Vitryssland, Moldavien, länderna i södra Kaukasus, och även Turkiet – i syfte att möjliggöra större öppenhet i marknadens funktion och säkerställa stabilitet i försörjningen och transiteringen.
28. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utveckla verktyg och mekanismer med vars hjälp den kan samarbeta bättre med sina grannar när det gäller att analysera och övervaka situationen i transitområden, och således öka EU:s förmåga att förebygga krissituationer och reagera effektivare och snabbare om en kris skulle uppstå.
29. Europaparlamentet betonar betydelsen av EU:s energipartnerskap med Ryssland, samtidigt som det påpekar att Ryssland fortfarande är nästan helt beroende av EU för sin energiexport. Parlamentet påpekar att Ryssland redan binds av energistadgefördraget, i och med att Ryssland har godkänt artikel 45.1 i fördraget. Parlamentet betraktar

införlivandet av energistadgefördragets principer i partnerskaps- och samarbetsavtalet som överflödigt¹.

30. Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att använda sitt inflytande för att förmå Ryssland att förbinda sig till öppna, rättvisa och transparenta marknader för energiproduktion och energiförsörjning. Parlamentet anser att Rysslands anslutning till Världshandelsorganisationen bör understödjas endast om Ryssland ratificerar energistadgefördraget och dess protokoll om transitering.
31. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utarbeta en rapport om destinationsklausuler när det gäller gasförsörjning, vilka i själva verket förhindrar återexport av gas inom den inre marknaden, och uppmanar kommissionen att driva igenom ett avskaffande av alla sådana klausuler i eventuella kontrakt på EU:s marknad, eftersom de är förbjudna enligt EU:s lagstiftning.
32. Europaparlamentet efterlyser en intensifiering av dialogen med Kina, Indien, Brasilien och andra utvecklingsländer, för att man skall kunna bygga upp en stabil och förutsägbar global energimarknad som bygger på rättvisa och transparenta regler.
33. Europaparlamentet efterlyser intensifierade förbindelser med Mellanöstern och Nordafrika inom energisektorn och välkomnar rådets initiativ till att skapa ett energipartnerskap mellan Afrika och Europa.
34. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och rådet att aktivt motarbeta eventuella tendenser till oligopol, såsom faran för att det skapas en gaskartell.
35. Europaparlamentet stöder alla åtgärder som syftar till att stärka multilaterala tekniska initiativ, såsom det internationella partnerskapet för att minska gaseldningen, initiativet för öppenhet i utvinningsindustrin, arbetsgruppen för finansiella åtgärder mot penningtvätt, Internationella finansieringsbolagets ekvatorsprinciper och Inogate.
36. Europaparlamentet uppmanar rådet att skapa en strategi till skydd för viktig infrastruktur i EU och dess omedelbara grannskap mot terroristhot.
37. Europaparlamentet begär att en offentlig diskussion för att öka EU-medborgarnas medvetenhet om den gemensamma europeiska utrikespolitiken för energi inleds med hjälp av en offentlig informationskampanj.

o

o o

38. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen och till regeringarna och parlamenten i medlemsstaterna.

¹ Enligt artikel 45.1 i energistadgefördraget är de stater som har undertecknat fördraget men inte ratificerat det provisoriskt bundna av stadgan från undertecknandet till ratificeringen.